

Náša mednarodna srečanja v letih 1956 in 1957

FEDOR KOŠIR

I.

ŠPANIJA

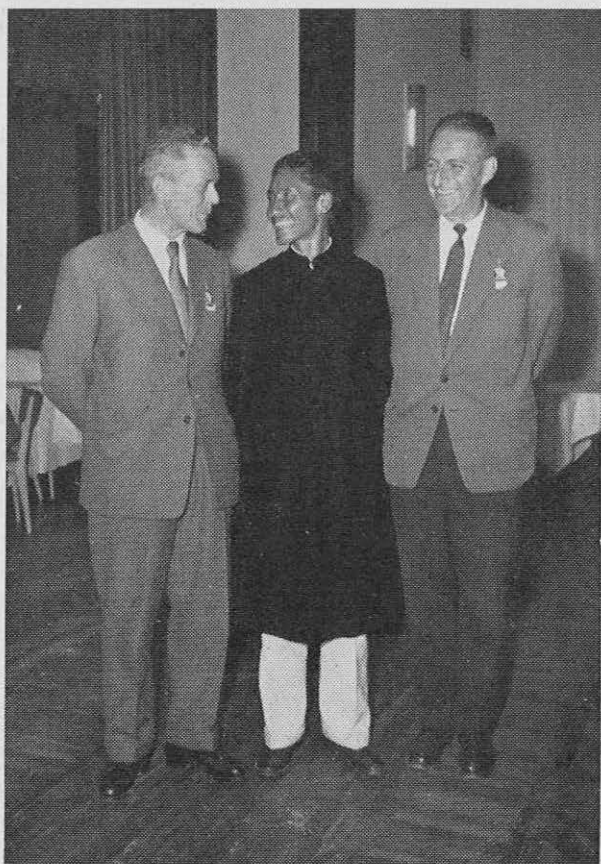
Slovenska planinska organizacija je bila že pred vojno članica Mednarodne zveze planinskih združenj (UIAA) in so se njeni predstavniki aktivno udeleževali dela v tej organizaciji. Po vojni je bilo delovanje te mednarodne organizacije obnovljeno in zato je tudi Planinska zveza Slovenije ponovno pristopila k sodelovanju. Ker pa se je planinski pokret pri nas po vojni močno razširil in dobil tudi nove organizacijske oblike, so se izvršile določene spremembe pri članstvu v mednarodni planinski organizaciji. Ustanovljena je bila naša centralna organizacija — Planinarski savez Jugoslavije, ki je postal član UIAA in je dobil tudi mesto v izvršnem komiteju te organizacije kot predstavnik vseh planincev v FLRJ. Republiške planinske zveze Slovenije, Hrvaške, Srbije in Makedonije pa so tudi članice UIAA, vendar brez pravice glasovanja, tako da ima Jugoslavija v organizaciji skupno le en glas, vse republiške zveze, ki so članice te mednarodne organizacije, pa imajo pravico sodelovanja na rednih letnih skupščinah z vsemi ostalimi pravicami članov.

Osnovna naloga in namen tega mednarodnega planinskega združenja je predvsem prijateljska povezava vseh planincev sveta pod geslom, da meje med državami in različne družbene ureditve posameznih držav članic ne morejo biti ovira temu medsebojnemu sodelovanju in izmenjavi izkušenj na planinskem področju. Torej — koeksistenca tudi v planinstvu! Ena od važnih nalog je izmenjava izkušenj tako na področju alpinistike, organizacije gorske reševalne službe, prirejanja mednarodnih alpinističnih taborov in podobno. Za posamezne panoge planinskega udejstvovanja so bile v okviru UIAA ustanovljene posebne komisije, tako n. pr. Komisija za mednarodno gorsko reševalno službo (IKAR), za preizkušanje trdnosti plezalnih vrvi in še druge. O delu teh komisij je Planinski vestnik že večkrat priobčil podrobna poročila.

Leta 1956 je zasedala Generalna skupščina UIAA v Madridu v Španiji. Ker je špansko planinstvo zelo razvito in ker je tudi sicer Španija znana kot turistična dežela, bom skušal čitateljem v tem članku posredovati nekaj vtisov iz našega desetdnevnega bivanja v tej državi.

Trije predstavniki jugoslovanske planinske organizacije smo odšli na dolgo pot v maju 1956. Popreje smo seveda dobili zagotovilo predsednika španske planinske organizacije (Federacion española de montanismo) g. Juliana Delgada Ubede, da bomo v Španiji prijateljsko sprejeti, čeprav prihajamo iz države, ki nima diplomatskih stikov s Španijo. Kljub temu zagotovilu smo bili radovedni, kakšno bo potovanje in kako nas bodo sprejeli ljudje države, ki ima še danes fašistično državno ureditev. Pred nami je bilo v Španiji nogometno moštvo beograjskega kluba Partizan, ki je v Madridu odigralo in izgubilo tekmo za srednjeevropski pokal s tamkajšnjim nogometnim prvakom Real, vendar od njih nismo dobili kakih podrobnih podatkov, tako da smo bili navezani le na nas same in na lastno iznajdljivost.

V Parizu so nam v španskem konzulatu brez posebnih ovir izročili potna dovoljenja za vstop v Španijo, ker so bili o našem prihodu že poprej obveščeni. Imeli smo tudi srečo, da smo v Parizu srečali nekega Danca, ki je v trgovskih odnosih z našo državo. Ta nam je ponudil sedeže v svojem udobnem avtomobilu, kajti potoval je preko Španije v Afriko. Vožnja po Zapadni Franciji

Od leve na desno: dr. Miha Potočnik, Tensing, Fedor Košir

je bila prijetna in po dveh dneh vožnje smo se v poznih popoldanskih urah v bližini svetovno znanega kopališča Biarritz na obali Atlantskega oceana približali španski meji. Mejo smo prestopili brez kakih večjih težav in formalnosti in že smo bili v španskih mestecih Irun in San Sebastian, ki sta dobro znani našim španskim borcem iz časov državljanske vojske. Pot nas je vodila po obronkih Pirenejev, ki segajo tu prav do morske obale.

V centralnem delu so Pireneji mogočno gorstvo z strmimi stenami in divjimi vrhovi, katerih bizarne oblike so se v daljavi lepo odražale na večernem nebu. Čim bolj pa se gorska veriga Pirenejev približuje morski obali, tembolj izgublja značaj velegorja; oblike vrhov so kopaste, porasle večinoma s travo in nizkim grmičevjem in so me nehote spominjale na našo Šar-planino v Makedoniji. Vozili smo se skozi divje gorske soteske, mimo mnogih tovarn za celulozo, ob gorskih potokih in mimo redkih, ubožnih vasi, vedno navzdol do reke Ebro. Ponoči smo prispeli v mesto Burgos, kjer smo prenočili. To mesto je znano po svoji mogočni katedrali in po raznih drugih stavbah velike arhitektonske vrednosti, znano pa je tudi iz državljanske vojne.

Ko smo naslednjega dne potovanje nadaljevali, smo prišli v pusto, kamenito pokrajino brez zelenja in brez vode. Rdečkasta zemlja in redko skalovje je nudilo pravo podobo kraškega terena in revnih ljudi, ki smo jih poredkoma srečovali. Oblečeni so bili v žakljevine, prikrojeno v nekako oblačilo, ki bi jim

ga zavidala marsikatera modna hiša. Bili so podobnim pravim nomadom. Že tu je bilo opaziti, da vlada v Španiji blagostanje le v ozkem krogu veleposestnikov in režimu vdanih ljudi, medtem ko je delovno ljudstvo brez lastne zemlje in brez pravic in verjetno z najnižjim standardom v Evropi.

Vedeti moramo, da je Španija v glavnem bogata dežela, da ima mnogo rudnin, lepo obalo in tudi bogata polja, toda vsa ta bogastva so v rokah nekaj desetih bogatašev in pa cerkve, ki igra tudi danes zelo pomembno vlogo v političnem in gospodarskem življenju dežele.

Čimbolj smo se približevali Madridu, tem lepša je postajala pokrajina, pomladansko zelenje je bujno brstelo in pšenična polja so se razprostirala daleč naokoli. Končno smo dospeli na cilj.

Madrid leži na vzvišeni ravnici, saj je vsa Španija granitno apnenčasta planota s povprečno nadmorsko višino ca. 700 m in s 30 milijoni prebivalcev. Špancev je nekako 23 milijonov, Kataloncev 6,5 milijona in Baskov pod Pireneji nekako 700 000. Baske takoj spoznaš po njihovih tipičnih čepicah.

Madrid je dvamilijonsko mesto, ki ga obkrožajo gorske verige Sierre de Guadarrama, ki loči Staro od Nove Kastilje in Katalonije in Sierre de Gredos. Ti gorski sklopi dosežejo višine do 3000 m, medtem ko so Pireneji visoki do 3300 m. Najvišji vrhovi pa so na jugu Španije v Sierri Moreni in Sierri Nevadi z višino 3481 m. Okolica Madrida ima torej alpski značaj in nudi ugodne pogoje za širok razvoj planinstva.

Sprejem v Madridu je bil planinsko prisrčen, toda takoj smo morali na sejo Izvršnega komiteja UIAA, ker je Jugoslavija članica tega vodilnega organa Unije, kot sem to v začetku že omenil.

Naslednjega dne smo si ogledali Madrid, ki ima stari in novi predel mesta. Stari predel tvorijo večinoma nižje stavbe z ožjimi ulicami, medtem ko je novi del mesta popolnoma moderen. Bili smo v univerzitetnem mestu (Ciudad Universitaria), ki se danes ponaša s krasnimi stavbami raznih fakultet in z modernimi učilnicami. Tu danes ni več sledu o silovitih bojih, ki so za časa državljanske vojne divjali ravno v tem predelu.

Posebno pozornost je vzbujal sindikalni športni park ob reki Manzanares, ki se razteza v dolžini več kilometrov in ima najmodernejšo športno napravo za vse vrste športnega udejstvovanja. Ta park obiskujejo lahko vsi člani fašističnega sindikata brezplačno in imajo tudi pri prehrani razne ugodnosti. Na ta način skrbi režim za to, da bi pridobil naklonjenost številnih delovnih množic Madrida, kar mu pa baje ne uspeva posebno dobro.

Pred kraljevo palačo (Palacio Real) smo opazovali menjavanje straže, ki jo opravlja marokanska konjenica v svojih nacionalnih oblačilih na iskrih konjih, ki imajo pozlačena kopita. Ta služba je bila nagrada generala Franca Marokancem, ki so v državljanski vojni tvorili njegovo udarno orožje zoper borce za svobodo. V kraljevi palači smo srečali danes že pokojnega iraškega kralja Feisala, ki je bil tedaj na uradnem obisku v Španiji in si je ogledoval razkošno rezidenco bivših španskih kraljev. Verjetno si tedaj ni mislil, da bo tudi njegova slava tako hitro minila. Videli smo tudi vojaško parado, prirejeno njemu v čast. Parada ni privabila skoro nič radovednežev, kajti močni kordoni do zob oboroženih vojakov so čuvali spreved ameriškega orožja s španskimi posadkami.

Za tujca je skoro nujen tudi ogled bikoborb (Corrida de Toros) v mestni areni, vendar so nas bikoborbe močno razočarale. Interesanten je sicer ceremoniel pred začetkom bikoborb, ko nastopijo vsi borilci v starih španskih nošah, sam boj in igra torera z bikom in končna ugonobitev bika pa so nas

Jugoslovansko
zastopstvo
v družbi
s Tensingom

razočarali in vsi smo odhajali iz arene z grenkim okusom v ustih in z občutkom, da smo gledali nekaj divjaškega in nekulturnega. Bikoborbe so v Španiji še močno razširjene in jih prirejajo tudi majhne vasice včasih celo na glavni cesti, kar smo imeli priliko opazovati na naši vožnji proti Madridu. Zmagovalcu toreru je podarila navzoča princezinja Monaca — bivša filmska igralka Grace Kelly — nov torerski klobuk, v zameno pa je dobila uho njej v čast ubitega bika. Njen mož princ Rainier se je ob tej ceremoniji zadovoljno smehljajal.

Žal smo imeli le malo časa na razpolago za ogled znamenite galerije El Plado, kjer so nakopičene slikarske umetnine najslavnejših starih mojstrov.

Sledil je še sprejem pri mestnem županu, ki je potekel v neprisiljenem kramljanju. Župan se je pomenkoval z nami v še kar dostojni nemščini, pa tudi italijanski jezik mu ni delal težav.

Dne 14. V. popoldne je pričela skupščina UIAA z delom v državni gimnaziji za športe. Za uvod je bila prirejena kratka telovadna in gimnastična akademija, nato se je pričel delovni del skupščine. Navzoči so bili delegati planinskih organizacij Italije, Nizozemske, Švedske, Zahodne Nemčije, Avstrije, Grčije, Anglije, Švice, Mehike, Jugoslavije in Španije. Zanimive so bile razprave o tem, da vedno več izvenevropskih držav izstopa iz članstva Unije in to predvsem zaradi oddaljenosti, da pa prosita za ponoven sprejem Poljska in Čehoslovaška. Poljska formalno nikdar ni izstopila iz članstva, ni pa se udeleževala dela v Uniji. Čehoslovaška je javila svoj izstop, pa ni bil sprejet. Vprašanje sprejema obeh teh držav je bilo odloženo do naslednje skupščine.

Skupščina je tudi ugotovila, da si laste razne komisije, ki so bile ustanovljene v okviru Unije, preveliko avtonomijo. Spuščina je sklenila, da morajo te komisije o svojem delu redno poročati generalni skupščini. Predlog španskega delegata, naj se članstvo Unije bavi s proučevanjem radioaktivnega sevanja v planinah, ni bil sprejet, ker se s temi problemi strokovno in znan-

stveno že ukvarjajo drugi forumi. Končno je bil odobren še predlog Izvršnega komiteja Unije, da se vsakoletnemu filmskemu festivalu v Trentu v Italiji odobri posebna nagrada Unije, in sicer za film, ki bi ga izdelal amater. Film naj bi tehnično ustrezal in naj bi prikazoval idejo planinske solidarnosti in tovarništva, temelj obstoja in delovanja Unije.

Ko je bil dnevni red generalne skupščine izčrpan, je sledil še uradni sprejem delegatov pri predstojniku državne gimnazije za športe, nakar so sledili večdnevni izleti v bližnjo in daljno okolico Madrida. Na teh izletih smo se imeli priložnost podrobneje seznaniti s španskimi planinci, z lepotami njihovih planin, z njihovo planinsko organizacijo in delno tudi s španskim ljudstvom.

Prvi dan izleta smo se odpeljali proti Sierri de Guadarrama, gorskemu grebenu, ki leži severozapadno od Madrida. Najvišji vrh v tej skupini je Peñalara (2430 m). V njegovem vznožju je nad reko Manzanares torišče nacionalne plezalne šole (Pedriza de Manzanares). Tu sem je prihitelo nešteto planincev z avtobusi, avtomobili in tudi s kolesi, kar nas je pravzaprav presenečalo, saj je bil navaden delavnik. Povedali so nam, da je naval planincev na bližnje gore v nedeljah ogromen, o čemer smo se kasneje tudi sami lahko prepričali. V plezalni šoli so nam skupine španskih alpinistov demonstrirale razne načine plezanja vse od prve do šeste težavnostne stopnje. Skale so granitne in zelo primerne za plezanje, le višjih, kompaktnih sten nismo opazili, temveč le nekaj desetimetrov visoke detajle, ki pa so večkrat pretrgani z rdečo kraško zemljo.

Od tu smo se odpeljali na prelaz Navacerrada (1860 m), kjer je center madridskega zimskega športa. Precej hotelov, nekaj žičnic na greben Guarremillas, sneg in smučarji še v maju, to bi bila karakteristika te pokrajine, ki je res zelo primerna za zimski šport.

Na nadaljnji poti smo si ogledali še kraljevi grad Granja de San Ildefonso v vznožju Peñalare, ki je zidan v stilu Versaillesa in obdan z veličastnimi vodometi, nato pa smo se po lepih vijugah spustili v dolino Stare Kastilje, v mestece Segovio. To mestece ima izredno slikovito lego, nad njim pa kraljuje Alcazar. S tem imenom označujejo v Španiji vse stare topničarske trdnjave in vojašnice in zato ta Alcazar nima nič skupnega z onim, ki je tako znan iz državljanske vojne.

Preko prelaza Los Leones de Castilla (1523 m) smo prišli končno v El Escorial, ki ga večkrat imenujejo tudi osmo čudo sveta. Zaradi krasne lege na obronkih Guadarrame, zaradi izredno prijetne klime in zgodovinskih znamenitosti v tamkajšnjem ogromnem samostanu slovi ta kraj širom po svetu. Tu je bil v razkošnem hotelu »Filip II.« zaključni banket, nakar smo se Jugoslovani vrnili v Madrid in nato čez nekaj dni nazaj domov.

Ob koncu še nekaj besed o španski planinski organizaciji. Organizacija je dokaj centralistično urejena in ima svoj centralni prezidij, na katerega je direktno vezan francosko-španski komite za Pireneje, obenem pa ima nalogo, da vzdržuje stike z UIAA. Pireneji so dostopni Francozom in Špancem s planinsko legitimacijo, ki je potrjena od obeh planinskih organizacij in je tako dostop v Pireneje zelo olajšan. Morda bi se tudi pri nas dal napraviti tak aranžma vsaj za Zahodne Julijce.

Prezidij ima svoj komite, ta pa ima svoj generalni sekretariat in glavno administracijo. K izvršnemu komiteju spadajo razne komisije kot n. pr. komisija za tabore, za jamarstvo, za planinske kočje itd. in nadalje še nacionalna šola

Od leve na desno:
F. Košir, Danec.
D. Colić, Kušić

za alpinizem, odsek za gorske vodnike in gorska reševalna služba. Generalni sekretariat ima kontakt z desetimi pokrajinskimi podzvezami, ki združujejo društva na njihovem teritoriju. Vsa društva štejejo približno 50 000 članov, planinskih domov pa je v Španiji nekaj nad 80. Stalnega glasila španska planinska organizacija ne izdaja, izda pa vsako leto zbornik, ki vsebuje pregled celotnega, enoletnega delovanja centralne planinske organizacije, pokrajinskih zvez in društev.

Kot sem že omenil, je planinstvo v Španiji zelo popularno. Poleti in pozimi obiskujejo gore planinci in smučarji. Jugoslovani smo bili prijazno sprejeti in na naše začudenje nam je marsikateri Španec omenil, da je nasprotnik sedanjega režima, da je sodeloval za časa državljanske vojne na strani republikancev, da pa mora danes pač služiti svoj kruh pod generalom Francom, ki ni posebno priljubljen, ker je že star in je njegova zunanja politika v škodo interesom španskega ljudstva.

Žal nam je bilo, da nismo mogli napraviti izleta v Pireneje, ki so silno lepo gorstvo, toda desetdnevno dovoljenje za bivanje v Španiji je hitro poteklo in morali smo se vrniti domov, polni vtisov iz lepe dežele, kjer pa ne sije svobodno sonce in so protislovja med vladajočo kasto in španskim ljudstvom na vsakem koraku močno opazna.

PRISPEVKI ZA ZLATOROG

PD Jesenice 6890 din, France Obed, Vipava 200 din, prispevek PZS od vplačane članarine od 1. VII. do 30. IX. 53 390 din, prispevek PZS od vpisnine 46 610 din, prispevek PZS od prodanih znakov 630 din, skupaj 107 720 din.

SKLAD DOMA ZLATOROG

Stanje sklada dne 4. septembra 1958	5 307 982 din
Zbrano od 4. septembra do 14. oktobra 1958	107 720 din
Stanje sklada 14. oktobra 1958	5 415 702 din